

75

U S T A W A

z dnia 30 stycznia 1948 r.

o zbywaniu i dzierżawie oraz o przekazywaniu na własność związków samorządu terytorialnego niektórych kategorii mienia państwowego.

Art. 1. 1. Mienie znajdujące się poza obszarem Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska:

- 1) które przeszło na własność Państwa na podstawie:
 - a) art. 2 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17),
 - b) art. 2 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87) oraz
- 2) które przeszło lub przejdzie na własność Państwa z mocy orzeczeń wydanych na podstawie:
 - a) art. 10 dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 72),
 - b) art. 13 § 4 dekretu z dnia 28 czerwca 1946 r. o odpowiedzialności karnej za odstępstwo od narodowości w czasie wojny 1939 — 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 237),
 - c) dekretu z dnia 13 września 1946 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 310),
 - d) dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do Z.S.R.R. (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 318), a także
 - e) innych orzeczeń zapadłych w drodze postępowania karnego, w których orzeczo-

ny został przepadek mienia w całości lub w części —

będzie z wyłączeniem mienia, określonego w art. 2, zbywane lub wydzierżawiane bądź przekazywane na własność związków samorządu terytorialnego w trybie i na warunkach niniejszej ustawy.

2. Na podstawie przepisów niniejszej ustawy będą również zbywane lub wydzierżawiane nieruchomości, wchodzące w skład Państwowego Funduszu Ziemi w rozumieniu dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 3, poz. 13), które w drodze uchwały Rady Ministrów zostaną uznane za nie podlegające przeznaczeniu na cele, określone w art. 1 ust. 2 pkt a), b) i c) powołanego dekretu.

Art. 2. Wylacza się spod działania niniejszej ustawy:

- a) przedsiębiorstwa, należące do kategorii wymienionych w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17), jeżeli nie zostaną w drodze uchwały Rady Ministrów uznane za podlegające przepisom niniejszej ustawy,
- b) ruchomości, objęte rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1946 r., wydanym w porozumieniu z Ministrami Ziem Odzyskanych i Skarbu w sprawie zbywania niektórych ruchomości opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 206) z późniejszymi zmianami.

Art. 3. 1. Państwowe władze administracyjne, wojskowe i sądowe, organa przedsiębiorstw i innych instytucji państwowych, władze samorządu terytorialnego i organa przedsiębiorstw i innych instytucji tegoż samorządu jak również zarządcy przedsiębiorstw, znajdujących się pod zarządem państwowym lub samorządowym, obowiązani są w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zgłosić właściwym okręgowym urzędem likwidacyjnym mienie, znajdujące się w ich posiadaniu, dzierżeniu lub zarządzie, oraz mienie oddane przez nich w posiadanie, dzierżenie lub zarząd osobom trzecim, jeżeli mienie to przeszło na rzecz Państwa z mocy przepisów i orzeczeń, określonych w art. 1, i jeżeli podlega ono przepisom niniejszej ustawy.

2. Władze te, organa i zarządcy obowiązani są udzielać okręgowym urzędem likwidacyjnym wszelkich wyjaśnień co do mienia, określonego w ust. 1, w sposób przez te urzędy wymagany, jeżeli względy obronności Państwa temu się nie sprzeciwiają.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do mienia, które przejdzie na własność Państwa po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy z tym, iż termin 90-dniowy, przewidziany w ust. 1, liczy się od dnia ogłoszenia w Monitorze Polskim przez okręgowe urzędy likwidacyjne o przejściu tego mienia na własność Państwa (art. 12 ust. 1 pkt 1).

Art. 4. 1. Obowiązki, wymienione w art. 3, ciąży również na osobach prawnych, nie wymienionych w art. 3 ust. 1, oraz na osobach fizycznych, mających w posiadaniu, dzierżeniu lub zarządzie mienie, określone w art. 1, jeżeli nie wykonały one już tych obowiązków na podstawie art. 11 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87). Zgłoszenie powinno nastąpić w ciągu 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, a w przypadkach, wskazanych w art. 3 ust. 3 — od dnia ogłoszenia w Monitorze Polskim.

2. Kto spośród osób, wymienionych w ust. 1, nie dopełni obowiązków, określonych w ust. 1 — podlega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2 oraz karze grzywny albo jednej z tych kar.

3. Jeżeli obowiązki, określone w ust. 1, ciąży na osobie prawnej — karze podlega osoba fizyczna, obowiązana do wykonania odnośnej czynności.

Art. 5. 1. Mienie, przekazane na własność związków samorządu terytorialnego (art. 8 ust. 1), przechodzi na te związki wraz ze wszystkimi długami i ciężarami.

2. Mienie, zbyte przez Państwo na mocy niniejszej ustawy i przez związki samorządu terytorialnego (art. 8 ust. 3), wolne jest od wszelkich długów i ciężarów z wyjątkiem służebności, których utrzymanie w mocy zostanie uznane za niezbędne przez władzę administracji ogólnej I instancji.

3. Sprawę odpowiedzialności Państwa i związków samorządu terytorialnego za te długi i ciężary ustala oddzielne przepisy.

Art. 6. Prowadzenie przedsiębiorstwa, nabytego w trybie niniejszej ustawy, nie wymaga uzyskania koncesji, przewidzianej w art. 4 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17).

Art. 7. 1. Z mienia, podlegającego sprzedaży lub dzierżawie, będą wyłączone przedmioty i inne prawa majątkowe, uznane za niezbędne dla celów administracji lub gospodarki państwowej,

obrony Państwa bądź też użyteczności publicznej. Podlegają również wyłączeniu przedmioty i inne prawa majątkowe, niezbędne dla celów organizacyjnych i kulturalnych partii politycznych i organizacji społecznych.

2. Wnioski o wyłączenie przedmiotów i innych praw majątkowych powinny być zgłoszone właściwemu okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, a w odniesieniu do mienia, które przejdzie na własność Państwa po dniu ogłoszenia niniejszej ustawy — w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia w Monitorze Polskim o przejściu tegoż mienia na rzecz Państwa (art. 12 ust. 1 pkt 1).

3. Nie podlegają wyłączeniu, przewidzianemu w ustępach poprzedzających, ruchomości wskazane w art. 9 ust. 2 lit. a).

4. Rada Ministrów na wniosek Ministra Skarbu w drodze uchwały ustali organa, powołane do wyłączania, i zasady wyłączania przedmiotów i innych praw majątkowych, określonych w ust. 1, oraz tryb postępowania w sprawach, dotyczących tego wyłączenia.

Art. 8. 1. Z mienia, podlegającego sprzedaży lub dzierżawie, będą również wyłączone przedmioty i inne prawa majątkowe uznane za niezbędne dla celów administracji lub gospodarki samorządowej, oraz przedmioty i inne prawa majątkowe, przekazane na mocy obowiązujących przepisów prawa w zarząd lub administrację organom samorządu terytorialnego. Majątki te przechodzą z mocy samego prawa na własność związków samorządu terytorialnego, dla których potrzeb administracyjnych lub gospodarczych są niezbędne, albo których organy sprawują zarząd lub administrację odnośnych przedmiotów i innych praw majątkowych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Rozrachunek między Skarbem Państwa, a związkami samorządu terytorialnego z tytułu sprawowanego przez te związki do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zarządu lub administracji przedmiotów i praw majątkowych, określonych w ust. 1, dokonany będzie na podstawie przepisów, które wyda Rada Ministrów po uzgodnieniu z Radą Państwa.

3. Związki samorządu terytorialnego będą mogły zbywać lub wdzierżawiać przedmioty i inne prawa majątkowe, które z mocy ust. 1 przeszły na ich własność, tylko według zasad i wytycznych ustalonych przez Radę Państwa po wysłuchaniu opinii właściwych ministrów.

4. Związki samorządu terytorialnego lokować będą sumy, uzyskane ze sprzedaży i dzierżawy

przedmiotów i praw majątkowych (ust. 3) na specjalnym rachunku w Banku Komunalnym. Sumy te będą mogły być użyte przez związki samorządu terytorialnego wyłącznie na cele, objęte państwowym planem inwestycyjnym. Rada Państwa może — po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ministrów oraz Prezesa Centralnego Urzędu Planowania, a w odniesieniu do związków samorządu terytorialnego niższego stopnia — również opinii prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej — zezwolić na odmienny sposób użycia tych sum.

5. Wnioski o wyłączenie przedmiotów i innych praw majątkowych, niezbędnych dla celów administracji lub gospodarki samorządowej, zainteresowane związki samorządu terytorialnego obowiązane są zgłosić właściwemu okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu w terminie, ustalonym w art. 7 ust. 2. W tymże terminie związki samorządu terytorialnego obowiązane są przedłożyć właściwemu okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu wykazy przedmiotów i innych praw majątkowych, będących w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy w ich zarządzie lub administracji, a przekazanych im w zarząd lub administrację z mocy obowiązujących przepisów prawa.

6. Przy wyłączeniu przedmiotów i innych praw majątkowych, niezbędnych dla celów administracji samorządowej, stosuje się przepisy art. 7 ust. 3 i 4.

7. Podstawą wpisu na rzecz związków samorządu terytorialnego w księgach wieczystych prawa własności przedmiotów i praw majątkowych, wymienionych w ust. 1, jest:

- a) w odniesieniu do przedmiotów i praw majątkowych, niezbędnych dla celów administracji lub gospodarki samorządowej — zaświadczenie organów, powołanych w myśl art. 7 ust. 4, stwierdzające, że odnośne przedmioty i prawa majątkowe zostały dla wymienionych celów wyłączone,
- b) w odniesieniu do przedmiotów i praw majątkowych, przekazanych na mocy obowiązujących przepisów prawa w zarząd lub administrację organów samorządu terytorialnego — zaświadczenie właściwego okręgowego urzędu likwidacyjnego, stwierdzające, że związek samorządu terytorialnego sprawował ten zarząd lub administrację w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 9. 1. Po dokonaniu wyłączeń w myśl art. 7 i 8 okręgowe urzędy likwidacyjne sporządzają spisy przedmiotów i innych praw majątkowych przeznaczonych do sprzedaży i dzierżawy.

2. W spisach tych będą wyodrębnione:

- a) ruchomości, należące do kategorii objętych rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1946 r., wydanym w porozumieniu z Ministrami Ziem Odzyskanych i Skarbu w sprawie zbywania niektórych ruchomości opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 206), wraz z późniejszymi zmianami, a nie podlegające postanowieniom tego rozporządzenia,
- b) przedmioty i inne prawa majątkowe, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy są w posiadaniu, dzierżeniu lub zarządzie repatriantów (art. 14) oraz osób, wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 2), 3), 4) i 5) dekretu z dnia 6 grudnia 1946 r. o przekazywaniu przez Państwo mienia nierolniczego na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 389),
- c) przedmioty i inne prawa majątkowe, które przeszły na własność Państwa na podstawie dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia, pozostałego po osobach przesiedlonych do Z. S. R. R. (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 318), a które zostaną przeznaczone przez właściwą władzę na rzecz repatriantów (art. 14),
- d) przedmioty i inne prawa majątkowe będące w posiadaniu, dzierżeniu lub zarządzie spółdzielni, a o których wyodrębnienie wystąpi Związek Rewizyjny Spółdzielni R. P.

Art. 10. 1. Ruchomości, określone w art. 9 ust. 2 lit. a), podlegają zbyciu w trybie i na warunkach, ustalonych w powołanym w tym artykule rozporządzeniu z dnia 11 lipca 1946 r.

2. Przedmioty i inne prawa majątkowe, określone w art. 9 ust. 2 lit. b) i c), będą sprzedane osobom, wskazanym w tych przepisach, a przedmioty i inne prawa majątkowe, określone w art. 9 ust. 2 lit. d) — spółdzielniom, wskazanym przez Związek Rewizyjny Spółdzielni R. P., za cenę, ustaloną przez okręgowe komisje likwidacyjne (art. 18 ust. 1 lit. a).

Art. 11. Przedmioty i inne prawa majątkowe, nie wyodrębnione w myśl art. 9 ust. 2, podlegają sprzedaży za najwyższą cenę, uzyskaną na przetargu publicznym.

Art. 12. 1. Okręgowe urzędy likwidacyjne ogłaszają w Monitorze Polskim oraz wywieszają w lokalu urzędu oddzielnie spisy mienia, które:

- 1) przejdzie na własność Państwa po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy,
- 2) zostało przeznaczone do sprzedaży w drodze przetargu publicznego oraz wyodrębnione do sprzedaży w myśl art. 9 ust. 2 lit. b), c) i d), jak również wszelkie zmiany, dokonane w tych spisach po ich ogłoszeniu.

2. W stosunku do mienia, podlegającego przepisom art. 2 ust. 1 i 4 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87), ogłoszony w Monitorze Polskim spis mienia, przeznaczonego do zbycia, ma znaczenie decyzji okręgowego urzędu likwidacyjnego w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341) z jego późniejszymi zmianami, ustalającej przejście mienia na własność Państwa z tym, że za datę doręczenia decyzji uważa się dzień 30, następujący po dniu wydania Monitora Polskiego.

3. Jeżeli decyzją (spisem) objęto przedmiot lub inne prawo majątkowe, należące do osoby trzeciej, osoba ta może wystąpić z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa o zwolnienie tego przedmiotu lub prawa. Przed wystąpieniem z pozwem powinna ona zgłosić właściwemu okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu pisemne żądanie zwolnienia, przedstawiając wszystkie zarzuty, które ma zamiar podnieść w pozwie, ze wskazaniem środków dowodowych. W razie niezachowania tego przepisu lub w razie wystąpienia z pozwem przed upływem 4 tygodni od dnia ogłoszenia powyższego żądania, poniesie ona koszt procesu, nawet gdyby z powodzeniem się utrzymała.

4. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za przedmioty i inne prawa majątkowe, podlegające zwrotowi, ocenia się według przepisów o odpowiedzialności posiadacza dobrej wiary. Jeżeli wspomniane przedmioty lub prawa zostały sprzedane albo wydzierżawione w myśl przepisów niniejszej ustawy, czynności te pozostaną w mocy, a natomiast Skarb Państwa będzie obowiązany do uiszczenia sumy równej cenie, uzyskanej ze sprzedaży lub uzyskanemu czynszowi dzierżawnemu po potrąceniu kosztów zarządu oraz zobowiązań, ciężących na mieniu przed dokonaniem sprzedaży lub dzierżawy. Suma ta na wniosek zainteresowanej osoby ulega zaliczeniu na poczet ceny kupna lub czynszu dzierżawnego, należnego z tytułu innego mienia, zbywanego lub dzierżawionego na podstawie niniejszej ustawy.

5. Orzekanie o przyznaniu pretensji z tytułu odpowiedzialności, przewidzianej w ustępie poprzedzającym, oraz o wysokości tych pretensji należy do właściwego okręgowego urzędu likwidacyjnego. Od orzeczenia tego urzędu co do wy-

sokości pretensji nie służy żaden środek odwoławczy w trybie administracyjnym. Jeżeli jednak osoba uprawniona nie zgadza się z tym orzeczeniem, może w ciągu 3 miesięcy od dnia jego doręczenia żądać ustalenia wysokości pretensji przez sąd grodzki siedziby właściwego okręgowego urzędu likwidacyjnego. Ustalanie wysokości pretensji odbywa się w trybie postępowania niespornego.

Art. 13. Nie mogą być zbywane lub wdzierżawiane przedmioty i inne prawa majątkowe, co do których:

- a) zgłoszono wnioski o wyłączenie — do czasu rozstrzygnięcia tych wniosków w sposób, wymieniony w art. 7 ust. 4,
- b) przedstawiono zaświadczenie sądowe o wniesieniu pozwu (art. 12 ust. 3) — w okresie 3 miesięcy od dnia przedstawienia tego zaświadczenia okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu,
- c) przedstawiono postanowienie sądu o zabezpieczeniu pozwu — do czasu ukończenia sporu, chyba że nastąpi uchylene zabezpieczenia.

Art. 14. 1. Osobom — które w związku z wojną, rozpoczętą we wrześniu 1939 r., pozostawiły majątek nieruchomy na tych terenach Rzeczypospolitej Polskiej w jej granicach przedwojennych, które nie weszły w skład obecnego obszaru Państwa, jeżeli osoby te zamieszkiwały na tych terenach przed 1 września 1939 r. jak również osobom, które na mocy umów międzynarodowych, zawartych przez Państwo Polskie, mają otrzymać ekwiwalent w zamian za mienie, pozostawione za granicą — zachowuje się na pokrycie ceny nabycia lub czynszu dzierżawnego wartość pozostawionego mienia nieruchomego.

2. W razie śmierci osoby uprawnionej (ust. 1) prawa jej, wymienione w ust. 1, przysługują wstępnym, zstępnym i małżonkowi, jeżeli są spadkobiercami zmarłego.

3. W przypadku, gdy pozostawionym mieniem była nieruchomości z zakresu budownictwa mieszkaniowego, suma — podlegająca zachowaniu w myśl ust. 1 — nie może być wyższa od wartości budynku o ogólnej powierzchni użytkowej pomieszczeń równej 220 m² i placów o powierzchni 2,000 m² lub 5,000 m², jeżeli mieniem pozostawionym jest plac niezabudowany.

4. Przy określeniu sum, podlegających zachowaniu w stosunku do innych rodzajów mienia, stosuje się odpowiednio obowiązujące w tym względzie przepisy przy przekazywaniu mienia nierolniczego w trybie dekretu z dnia 6 grudnia 1946 r. o przekazywaniu przez Państwo mienia

nierolniczego na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 389), jeżeli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej. Przewidziane w tych przepisach uprawnienia Głównej Komisji Klasyfikacyjno-Szacunkowej służą Głównej Komisji Likwidacyjnej, a uprawnienia komisji osadnictwa nierolniczego — właściwym okręgowym urzędem likwidacyjnym.

5. Uprawnienia, określone w ust. 1, służą osobom, oznaczonym w ust. 1 i 2, tylko wówczas, jeżeli nie skorzystały już z prawa zachowania na podstawie przepisów dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279) lub dekretu z dnia 6 grudnia 1946 r. o przekazywaniu przez Państwo mienia nierolniczego na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 389).

Art. 15. 1. Jeżeli nabywca nie spłaca jednorazowo ceny kupna, wówczas obowiązany jest zapłacić w gotowiznie 20% należności.

2. Należność Skarbu Państwa po uwzględnieniu wpłaty, określonej w ust. 1, winna być spłacona w ciągu 2 lat.

3. Okręgowa komisja likwidacyjna (art. 16) może jednak okres spłat ratalnych przedłużyć do lat 5 przy sprzedaży nieruchomości mieszkalnych lub placów budowlanych, jeżeli nabywcami są:

- a) osoby pełniące zawodową służbę publiczną i osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę oraz osoby, wymienione w art. 7 ust. 1 pkt 2), 3), 4) i 5) dekretu z dnia 6 grudnia 1946 r. o przekazywaniu przez Państwo mienia nierolniczego na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 389),
- b) spółdzielnie mieszkaniowe i spółki osób, wymienionych pod lit. a), jeżeli nabywane mienie jest przeznaczone na cele mieszkalne członków spółdzielni czy spółek,
- c) osoby prawne prawa publicznego, spółdzielnie należące do Związku Rewizyjnego Spółdzielni R. P., partie polityczne, organizacje społeczne, instytucje naukowe, jeżeli mienie, będące przedmiotem sprzedaży, ma służyć ich zasadniczym celom statutowym.

4. Ulgi, określone w ust. 3, służą repatriantom również przy nabywaniu innego mienia, niż wymienione w tym ustępie.

5. Wytyczne w sprawie rozkładania na raty

należności Skarbu Państwa ustali Główna Komisja Likwidacyjna (art. 19 ust. 1 lit. c) z zachowaniem przepisów ust. 2 i 3.

6. Kredytowana cena kupna sprzedanej nieruchomości powinna być zabezpieczona w księdze wieczystej tej nieruchomości. Wpis hipoteki następuje na podstawie dokumentu, wystawionego przez właściwy okręgowy urząd likwidacyjny, a stwierdzającego wysokość kredytowanej ceny kupna oraz należności ubocznych. W przypadkach, przewidzianych w art. LVII i LVIII przepisów wprowadzających prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz. U. R. P. z r. 1946 Nr 57, poz. 321), ujawnienie następuje przez złożenie w sądzie wniosku i dokumentu do zbioru dokumentów i ma wszelkie skutki wpisu w księdze wieczystej. Odszkodowanie pogorzelnowe od instytucji ubezpieczeniowej służyć będzie przede wszystkim na zaspokojenie należności z tytułu kredytowanej ceny kupna z pierwszeństwem przed wszystkimi wierzycielami. W przypadkach, gdy sprzedane mienie nie jest nieruchomością, ważność sprzedaży jest zależna od uprzedniego stwierdzenia przez właściwy okręgowy urząd likwidacyjny, iż kredytowana cena kupna została zabezpieczona w sposób, ustalony w zarządzeniu, wydanym przez Ministra Skarbu.

7. Przy rozłożeniu ceny kupna na raty kredytowana suma będzie oprocentowana w wysokości, równej stopie dyskontowej Narodowego Banku Polskiego. Od rat nie zapłaconych w terminie bieżą odsetki ustawowe niezależnie od skutków, przewidzianych w art. 34 ust. 2.

8. Przy jednorazowej zapłacie cena kupna będzie zmniejszona o 15⁰/₀.

9. W przypadkach, wymienionych w ust. 2 i 3, Minister Skarbu może ustalić, jakie papiery wartościowe, emitowane przez Skarb Państwa, mogą być przyjmowane na pokrycie ceny sprzedaży, w jakim stosunku i po jakim kursie.

Art. 16. 1. Sprzedaży i dzierżawy przedmiotów i innych praw majątkowych dokonują okręgowe urzędy likwidacyjne z udziałem komisji likwidacyjnych.

2. Przy okręgowych urzędach likwidacyjnych tworzy się okręgowe komisje likwidacyjne, zaś przy Głównym Urzędzie Likwidacyjnym — Główną Komisję Likwidacyjną.

3. Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego może utworzyć dwie lub więcej komisji na obszarze jednego okręgu z uwzględnieniem ich właściwości miejscowej.

Art. 17. 1. W skład okręgowej komisji likwidacyjnej wchodzi: dyrektor właściwego okręgo-

wego urzędu likwidacyjnego lub wyznaczony przez prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego urzędnik jako przewodniczący, dwóch przedstawicieli wojewódzkiej rady narodowej oraz po jednym przedstawicielu właściwych: izby skarbowej, władzy przemysłowej II instancji, Państwowego Urzędu Repatriacyjnego, rejonowej dyrekcji planowania przestrzennego, Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i okręgowej komisji związków zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, Izby Rzemieślniczej oraz Izby Przemysłowo-Handlowej.

2. W skład Głównej Komisji Likwidacyjnej wchodzi: prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego lub jego zastępca jako przewodniczący oraz przedstawiciele: dwóch z Ministerstwa Skarbu, po jednym z Ministerstw: Administracji Publicznej, Przemysłu i Handlu, Odbudowy, Obrony Narodowej, Sprawiedliwości, Ziem Odzyskanych (Państwowego Urzędu Repatriacyjnego) oraz Centralnego Urzędu Planowania, Głównego Urzędu Planowania Przestrzennego, Centralnej Komisji Związków Zawodowych, Związku Rewizyjnego Spółdzielni R. P., Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, Związku Samopomocy Chłopskiej oraz Związku Izb Rzemieślniczych.

Art. 18. 1. Do zadań okręgowej komisji likwidacyjnej należy:

- a) ustalanie — po zasięgnięciu opinii biegłych — ceny sprzedażnej przedmiotów i innych praw majątkowych, określonych w art. 10 ust. 2, jak również ceny sprzedażnej w przypadkach, wymienionych w art. 31,
- b) ustalanie terminów powrotu, świadczeń nabywcy oraz innych warunków nabycia własności czasowej,
- c) opiniowanie spraw wniesionych przez dyrektora okręgowego urzędu likwidacyjnego.

2. Uchwały komisji zapadają większością głosów w obecności co najmniej 4 członków, w tym — przewodniczącego lub jego zastępcy; w razie równości głosów decyduje przewodniczący.

3. Od uchwał komisji osobom zainteresowanym nie służy żaden środek prawny.

4. Regulamin prac okręgowych komisji likwidacyjnych ustala Główna Komisja Likwidacyjna na wniosek prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

Art. 19. 1. Do zadań Głównej Komisji Likwidacyjnej należy:

- a) ustalanie zasad szacowania przedmiotów i innych praw majątkowych, określonych w art. 10 ust. 2, jak również zasad określania ceny sprzedażnej w przypadkach, wymienionych w art. 31,
- b) wykonywanie obowiązków, wymienionych w art. 14 ust. 4,
- c) ustalanie wytycznych w sprawie rozkładania należności na raty,
- d) ustalanie innych wytycznych dla okręgowych komisji likwidacyjnych,
- e) wykonywanie nadzoru nad działalnością okręgowych komisji likwidacyjnych,
- f) opiniowanie spraw, wniesionych przez prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

2. Regulamin prac Głównej Komisji Likwidacyjnej ustala Minister Skarbu na wniosek prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego na podstawie uchwały Głównej Komisji Likwidacyjnej.

3. Uchwały Komisji zapadają większością głosów w obecności co najmniej 7 członków, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy; w razie równości głosów decyduje przewodniczący.

Art. 20. 1. W ogłoszeniach, wymienionych w art. 12 ust. 1 pkt 2, należy zaznaczyć, jakie przedmioty i inne prawa majątkowe będą sprzedane z przetargu publicznego, jakie zaś są wyodrębnione celem sprzedaży umownej (art. 9 ust. 2 lit. b), c) i d).

2. W odniesieniu do przedmiotów i innych praw majątkowych, które będą sprzedane z przetargu publicznego, należy podać:

- a) określenie przedmiotów i innych praw majątkowych oraz miejsce położenia przedmiotów,
- b) cenę wywoławczą oraz rodzaj i wysokość rękojmi,
- c) czas i miejsce, w którym można oglądać przedmiot przetargu oraz przeglądać dotyczące akta,
- d) warunki sprzedaży,
- e) jeżeli przedmiot lub inne prawa majątkowe zostały oddane w dzierżawę — termin zakończenia dzierżawy,
- f) czas i miejsce przetargu.

Art. 21. 1. Sumę oszacowania, stanowiącą podstawę do określenia ceny wywołania i wysokości rękojmi, ustala okręgowy urząd likwidacyjny na podstawie opisu i oszacowań, dokonanych według cen rynkowych przez jednego lub więcej biegłych.

2. Cena wywołania na przetargu, wyznaczonym w pierwszym terminie — wynosi $\frac{3}{4}$, a na przetargu wyznaczonym w drugim terminie — $\frac{2}{3}$ sumy oszacowania. Wysokość rękojmi wynosi $\frac{1}{20}$ część ceny wywołania, oznaczonej dla pierwszej licytacji.

Art. 22. 1. Przetarg publiczny przeprowadza wyznaczony przez dyrektora okręgowego urzędu likwidacyjnego delegat tegoż urzędu z udziałem doradczym komornika, wyznaczonego przez prezesa sądu okręgowego właściwego ze względu na miejsce, w którym odbywa się przetarg, oraz przedstawiciela właściwej gminnej lub miejskiej rady narodowej.

2. Przetarg odbywa się publicznie w miejscu i czasie, określonym w ogłoszeniu. Termin pierwszego przetargu nie może być wyznaczony na termin wcześniejszy, niż po upływie 2-ch miesięcy od dnia ogłoszenia wykazu w Monitorze Polskim (art. 12 ust. 1 pkt 2). Termin drugiego przetargu podaje się do wiadomości przez wywieszenie obwieszczenia w budynkach okręgowego urzędu likwidacyjnego i zarządu gminnego z zaznaczeniem, iż odbędzie się on w tym samym miejscu, w którym został przeprowadzony pierwszy przetarg. Termin ten nie może być wyznaczony na dzień wcześniejszy, niż po upływie 14 dni od dnia wywieszenia obwieszczenia.

Art. 23. 1. Prowadzący przetarg podaje do wiadomości przed rozpoczęciem dalszych czynności: przedmiot przetargu, cenę wywołania, sumę rękojmi oraz inne warunki sprzedaży.

2. Przystępujący do przetargu winien złożyć rękojmię. Rękojmię złożoną przez licytanta, któremu udzielone będzie przybicie, zatrzymuje się, a pozostałym licytantom zwraca się niezwłocznie.

3. Wezwanie do licytowania następuje po upływie pół godziny po wywołaniu przetargu. W razie niezgłoszenia się licytatorów w ciągu 5 minut od tego wezwania prowadzący przetarg ogłosi decyzję o niedojsciu przetargu do skutku. Przybycie jednego licytanta wystarcza do przeprowadzenia przetargu, byle by przybyły ofiarował cenę wywołania.

4. Postąpienie nie może wynosić mniej niż $\frac{1}{2}$ ceny wywołania z zaokrągleniem wzwyż do sumy złotych, podzielonej przez 500; w każdym razie wystarcza postąpienie o 5.000 złotych.

5. Po ustaniu postąpien prowadzący przetarg dwukrotnie wygłosi ostatecznie zaofiarowaną cenę i uprzedzi obecnych, że po upływie 5 minut dalsze postąpienia nie będą przyjęte; po tym czasie zamknie przetarg i wymieni osobę licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę.

Art. 24. 1. Po zamknięciu przetargu prowadzący przetarg zapyta zainteresowanych, jakie zgłaszają zarzuty przeciwko przyjęciu najwyższej zaofiarowanej ceny oraz sposobowi przeprowadzenia licytacji. W przypadku uwzględnienia zarzutów prowadzący przetarg wezwie do dalszego licytowania.

2. Przed powzięciem decyzji w kwestii uwzględnienia zarzutów prowadzący przetarg wysłucha opinii komornika i przedstawiciela rady narodowej (art. 22 ust. 1).

Art. 25. 1. Po skończeniu przetargu prowadzący przetarg przesyła akta właściwemu okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu w celu udzielenia przybicia. Przed powzięciem postanowienia w kwestii przybicia, które powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 7 dni od daty otrzymania aktów, okręgowy urząd likwidacyjny wysłucha opinii osób wymienionych w ust. 2 artykułu poprzedzającego.

2. Okręgowy urząd likwidacyjny odmówi przybicia z powodu pogwałcenia przepisów postępowania licytacyjnego, jeżeli uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik przetargu.

3. Postanowienie co do przybicia doręcza się osobie, która zaofiarowała najwyższą cenę, oraz osobom, które zgłosiły zarzuty (art. 24). Przeciw postanowieniu okręgowego urzędu likwidacyjnego o przybiciu służy osobom, które zgłosiły zarzuty, a przeciw postanowieniu odmawiającemu przybicia osobie, która zaofiarowała najwyższą cenę — zażalenie do Głównego Urzędu Likwidacyjnego. Zażalenie wnosi się do okręgowego urzędu likwidacyjnego w ciągu 7 dni od dnia doręczenia.

4. Orzeczenie Głównego Urzędu Likwidacyjnego jest ostateczne i nie podlega zażaleniu ani w trybie administracyjnym, ani w sądowym.

Art. 26. Licytant, który uzyska przybicie, powinien w ciągu 7 dni od dnia wydania postanowienia o przybiciu złożyć w okręgowym urzędzie likwidacyjnym co najmniej 20% kwoty, przewidzianej w art. 15 ust. 1, i oświadczyć, czy zamierza resztę należności uiścić gotówką z zachowaniem przepisów art. 15 ust. 8, czy też skorzystać z ulg, o których mowa w ust. 2 lub 3 tego artykułu. Uiszczenie reszty należności powinno nastąpić w prekluzyjnym terminie 14 dni

od daty doręczenia zawiadomienia o uprawomocnieniu się przybicia.

Art. 27. Jeżeli na przetargu nikt nie przystąpił do licytowania lub żadnemu z licytantów nie udzielono przybicia albo jeżeli osoba, której udzielono przybicia, nie wykonała warunków, przewidzianych w artykule poprzedzającym, odbędzie się drugi przetarg.

Art. 28. 1. Po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu oraz po wykonaniu warunków przetargu okręgowy urząd likwidacyjny wyda w ciągu 7 dni od dnia wykonania tych warunków postanowienie w kwestii przysądzenia własności.

2. Przeciw postanowieniu odmawiającemu przysądzenia własności służy osobie, która uzyskała przybicie, zażalenie do Głównego Urzędu Likwidacyjnego. Zażalenie należy wnieść do okręgowego urzędu likwidacyjnego w ciągu 7 dni od dnia doręczenia postanowienia odmawiającego przysądzenia własności.

3. Od postanowienia okręgowego urzędu likwidacyjnego o przysądzeniu własności nie służy żaden środek prawny.

Art. 29. 1. Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem do wpisu prawa własności w księdze wieczystej na rzecz nabywcy oraz tytułem do wprowadzenia go w posiadanie nabytego przedmiotu lub innego prawa majątkowego. Wpis prawa własności na rzecz nabywcy może nastąpić jedynie z równoczesnym zabezpieczeniem w księdze wieczystej kredytowanej ceny kupna (art. 15 ust. 6), przy czym przypadająca z tego tytułu należność korzystać będzie z pierwszeństwa zaspokojenia przed wszelkimi długami i ciężarami. W przypadkach, przewidzianych w art. LVII i LVIII przepisów wprowadzających prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 57, poz. 321), złożenie postanowienia o przysądzeniu własności do zbioru dokumentów może nastąpić jedynie z równoczesnym złożeniem w sądzie do tegoż zbioru wniosku i dokumentu, stwierdzającego wysokość kredytowanej ceny kupna oraz należności ubocznych (art. 15 ust. 6). Zgłoszona w ten sposób należność korzystać będzie z pierwszeństwa zaspokojenia przed wszelkimi długami i ciężarami.

2. Równocześnie z wpisem tytułu własności na rzecz nabywcy podlegają wykreśleniu wszystkie obciążenia hipoteczne z wyjątkiem służebności (art. 5 ust. 2).

Art. 30. Sprzedaż przedmiotów i innych praw majątkowych, znajdujących się w dzierża-

wie na podstawie umowy, zawartej po wyzwoleniu obszaru Rzeczypospolitej spod okupacji z władzą państwową lub samorządową, nie może naruszać praw dzierżawcy, ustalonych w tej umowie.

Art. 31. Na wniosek osoby, która zawarła umowę dzierżawy, określonej w art. 30, złożony w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia spisów, przewidzianych w art. 12, okręgowy urząd likwidacyjny sprzedaje mienie, będące przedmiotem dzierżawy, bez przetargu publicznego za cenę, ustaloną przez okręgową komisję likwidacyjną (art. 18 ust. 1 lit. a).

Art. 32. 1. Jeżeli sprzedaż przedmiotów i innych praw majątkowych nie nastąpiła w drodze przetargu publicznego, może być ona dokonana na piśmie bez zachowania obowiązku formy notarialnej, przy czym zamiast oświadczenia, złożonego na piśmie przez nabywcę, wystarcza oświadczenie, złożone przez niego do protokołu, spisane przez okręgowy urząd likwidacyjny.

2. Przepisy art. 29 ust. 1, uzależniające ujawnienie w księdze wieczystej lub zbiorze dokumentów tytułu własności na rzecz nabywcy od równoczesnego zabezpieczenia kredytowanej ceny kupna, stosuje się również w przypadkach sprzedaży, przewidzianej w ustępie poprzedzającym.

Art. 33. 1. Do ujawnienia prawa własności sprzedanych nieruchomości, wykreślenia obciążeń hipotecznych oraz zabezpieczenia kredytowanej ceny kupna w księgach wieczystych stosuje się odpowiednio przepisy o wpisywaniu do tych ksiąg prawa własności nieruchomości, przyjętych na cele reformy rolnej z tą zmianą, że podstawą wpisu jest odpis umowy poświadczony przez okręgowy urząd likwidacyjny (art. 10 ust. 2 oraz art. 31), zaś w przypadku sprzedaży z przetargu publicznego — postanowienie tego urzędu o przysądzeniu własności (art. 28 ust. 1).

2. Do wpisu prawa własności nieruchomości nie są konieczne dokumenty pomiarowe, przewidziane w przepisach o księgach wieczystych. Wystarczy opis granic nieruchomości, dokonany na podstawie szkicu, poświadczonego przez władze administracji ogólnej I instancji

3. W stosunku do przedsiębiorstw, będących przedmiotem sprzedaży, podstawą do ujawnienia tytułu własności w rejestrze handlowym lub w innych rejestrach publicznych są umowy, poświadczone przez okręgowe urzędy likwidacyjne (art. 10 ust. 2 oraz art. 31), lub postanowienia tych urzędów o przysądzeniu własności (art. 28 ust. 1).

Art. 34. 1. Minister Skarbu może w drodze rozporządzenia zlecić instytucji kredytowej ściąganie rozłożonej na raty ceny kupna i określić warunki wykonywania tych czynności.

2. Przy egzekucji należności, wskazanych w ustępie poprzedzającym, stosuje się przepisy dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 84). Skierowanie egzekucji do nieruchomości może nastąpić w razie nieuiszczenia dwóch rat kolejnych w trybie, przewidzianym w rozporządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 21 października 1932 r. o wykonywaniu egzekucji z nieruchomości przez Państwowy Bank Rolny (Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 769) z tym, że uprawnienia Państwowego Banku Rolnego przysługują okręgowemu urzędowi likwidacyjnemu lub instytucji kredytowej, wymienionej w ust. 1.

Art. 35. 1. Sumy, wydatkowane na nabycie przedmiotów i innych praw majątkowych w trybie niniejszej ustawy, uważa się za inwestycje w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o ulgach inwestycyjnych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 221) z późniejszymi zmianami.

2. Czynności prawne, dotyczące przeniesienia praw własności przedmiotów i innych praw majątkowych na podstawie przepisów niniejszej ustawy, są wolne od opłat i podatków, przypadających w myśl przepisów ogólnie obowiązujących na rzecz Skarbu Państwa. Przepis ten stosuje się również do opłat sądowych.

Art. 36. 1. Przedmioty i inne prawa majątkowe, które nie zostaną sprzedane na przetargu, przeprowadzonym w drugim terminie, mogą być przez okręgowy urząd likwidacyjny zbyte w drodze przepisów o własności czasowej bądź wydzierżawione w całości lub w części.

2. Po wygaśnięciu dzierżawy przedmioty i inne prawa majątkowe podlegają ponownemu wystawieniu na sprzedaż w drodze przetargu publicznego.

Art. 37. 1. Okręgowa Komisja Likwidacyjna ustala warunki przeniesienia własności czasowej z zachowaniem przepisów art. 100 — 112 prawa rzeczowego.

2. Przy przenoszeniu własności czasowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 32, 33 i 34 niniejszej ustawy.

Art. 38. Wysokość czynszu dzierżawnego określona będzie w zależności od wartości przedmiotów i innych praw majątkowych na podstawie szacunku, dokonanego przez biegłych. Szczegółowe zasady ustalania wysokości czynszu dzierżawnego dla poszczególnych kategorii mienia okresów czasu, na jakie umowy mają być zawierane, określa prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego po zasięgnięciu opinii Głównej Komisji Likwidacyjnej.

Art. 39. Umowy dzierżawne zawierane będą na piśmie, przy czym narówni z podpisem dzierżawcy traktuje się złożone przez niego oświadczenie do protokołu, sporządzonego przez okręgowy urząd likwidacyjny.

Art. 40. 1. Koszty, związane z oszacowaniem i sprzedażą przedmiotów i innych praw majątkowych oraz zabezpieczeniem kredytowanej ceny kupna, obciążają nabywcę, a przy dzierżawie — dzierżawcę.

2. Sposób powoływania biegłych, tryb opisu i oszacowania, normy wynagrodzenia biegłych i członków komisji likwidacyjnych oraz biorących udział w licytacji: komornika i przedstawiciela rady narodowej, tudzież sposób ustalenia innych kosztów sprzedaży i dzierżawy (opłaty manipulacyjne) — określi Minister Skarbu na wniosek prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego, zgłoszony po zasięgnięciu opinii Głównej Komisji Likwidacyjnej. Wysokość kosztów, określonych w ust. 1, nie może przekraczać 5⁰/₀ ceny sprzedażnej, a przy dzierżawie — 5⁰/₀ tenuty dzierżawnej.

Art. 41. 1. Przepisy art. 5 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 17), dotyczące przekazywania samorządowi terytorialnemu, spółdzielniom i ich związkom przedsiębiorstw, przejętych na własność Państwa, nie stosują się do przedsiębiorstw, podlegających sprzedaży lub dzierżawie na podstawie niniejszej ustawy.

2. Przepisy art. 12 ust. 1 i 3 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i polniemieckich (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 87) stosują się do wszystkiego mienia, określonego w art. 1, jeżeli zostanie wyłączone od sprzedaży

stosownie do art. 7 lub też jeżeli nie zostanie sprzedane lub wydzierżawione na zasadzie niniejszej ustawy.

Art. 42. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 43. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

(—) *Józef Cyrankiewicz*

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Administracji Publicznej:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziemi Odzyskanych:

Władysław Gomułka

Minister Przemysłu i Handlu:

w z. *Eugeniusz Szyr*

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Obrony Narodowej:

Michał Żymierski

Marszałek Polski

Minister Odbudowy:

Michał Kaczorowski